

Valtiovarainministeriö / Vero-osasto

valtiovarainministerio@vm.fi

Viite: VM146:00/2018 ja VM 112:00/2018

LAUSUNTO LUONNOKSISTA HALLITUKSEN ESITYKSIKSI OSAKESÄÄSTÖTILISTÄ JA ERÄIDEN VAKUUTUSTUOTTEIDEN TULOVEROTUKSEN UUDISTAMISESTA

Valtiovarainministeriö on pyytänyt Keskuskauppakamarilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle osakesäästötilin tuloverotusta ja eräiden vakuutustuotteiden tuloverotuksen uudistamista koskevaksi lainsäädännöksi. Lisäksi valtiovarainministeriö on pyytänyt Keskuskauppakamarilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Keskuskauppakamari esittää näitä molempia lausuntopyyntöjä koskevana lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

Keskuskauppakamari kannattaa esitysluonnosten tavoitteita, jotka liittyvät kotitalouksien osakesäästämisen kannustamiseen, eri sijoitusmuotojen yhtenäistämiseen ja uusien eläkevakuutustuotteiden markkinoilletulon mahdollistamiseen. Keskuskauppakamari pitää tärkeänä sitä, että sijoitustuotteiden verotusta koskeva lainsäädäntö on kattavaa ja selkeää.

Verotuksen ennakoitavuudella on suuri merkitys yksilöiden valintoihin pitkäaikaisessa sijoitustoiminnassa. Tämän vuoksi Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että nykyisen verokohtelun muuttuessa vakuutussijoittajille annettaisiin riittävä siirtymäaika uusien säännösten soveltamiseen.

Keskuskauppakamari ehdottaa hallituksen esitysluonnoksiin seuraavia osittain teknisluonteisia tarkennuksia:

Sallitut sijoituskohteet

Ehdotetun osakesäästötilistä annetun lain 6 §:n mukaan osakesäästötilin varoja voitaisiin sijoittaa arvopaperimarkkinalain (746/2012) 2 luvun 1 §:n 1 kohdassa tarkoitettuihin arvopapereihin, jotka on kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa (1070/2017) tarkoitettulla säännellyllä markkinalla tai mainitussa laissa tarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä Euroopassa tai Euroopan talousalueen ulkopuolella siihen rinnastettavan kaupankäynnin kohteena, ja joiden liikkeeseenlaskija on velvollinen noudattamaan arvopaperimarkkinalain 3—10 luvun tai kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 5 luvun 2 §:n mukaista taikka niihin rinnastettavaa tiedonantovelvollisuutta.

Esitysluonnoksen perusteella on selvää, ettei osakesäästötilin varoja voi sijoittaa kotimaisiin sijoitusrahastoihin. Sen sijaan epäselväksi jää, voisiko ehdotettu säännös kattaa sijoituksia esimerkiksi sellaisiin ulkomaisiin sijoitusrahastoihin, jotka oikeus- ja verotuskäytännössä on rinnastettu kotimaisiin julkisesti noteerattuihin yhtiöihin¹.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan osakesäästötilistä annettavan lain 6 §:ää on täsmennettävä siten, että ulkomaisten sijoitusrahastojen asema mahdollisena sijoituskohteena on selvä. Jos sijoitukset julkisesti noteerattuja yhtiöitä vastaaviin ulkomaisiin sijoitusrahastoihin sallitaan säännöksessä, tasapuolinen kohtelu edellyttäisi, että osakesäästötilin varoja voitaisiin sijoittaa myös kotimaisten sijoitusrahastojen osuuksiin.

Rajoitetusti verovelvollisen omistama osakesäästötili

Esitysluonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa sivulla 45 on todettu, että osakesäästötililtä nostettu tuotto on Suomesta saatua tuloa, mutta Suomen solmimat verosopimukset voivat rajoittaa Suomen verotusoikeutta rajoitetusti verovelvollisen osakesäästötililtä nostamaan tuottoon. Osakesäästötililtä nostetun tuoton luokittelua ja verokohtelua verosopimusten ja OECD:n malliverosopimuksen näkökulmasta ei ole kuitenkaan käsitelty esitysluonnoksessa.

Esitysluonnoksessa ei ehdoteta osakesäästötilistä nostetun tuoton lisäämistä rajoitetusti verovelvollisen tulon verottamisesta annetun lain 3 §:n Suomessa lähdeveron alaisten tulojen luetteloon. Tämä johtaa siihen, että rajoitetusti verovelvollisen henkilön omistaman osakesäästötilin kautta saadun tulon verokohtelu Suomessa jää esitysluonnoksen perusteella epäselväksi.

Esitysluonnoksessa ei myöskään ole käsitelty osakesäästötilin verokohtelua tilanteessa, jossa yleisesti verovelvollisesta luonnollisesta henkilöstä tulee ulkomaille muuton vuoksi Suomessa rajoitetusti verovelvollinen. Eri sijoitusmuotojen verokohtelua selvittäneen työryhmän raportin² sivulla 213 on katsottu, että työryhmän tarkastelemien välillisen sijoittamisen muotojen osalta on jatkovalmistelussa arvioitava myös maastamuuttoon liittyviä kysymyksiä.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan esitysluonnosta olisi edellä mainituista syistä täsmennettävä rajoitetusti verovelvollisen omistaman osakesäästötilin verokohtelun osalta.

---

¹ Ks. esimerkiksi ratkaisu KHO:2015:9, jossa yhdysvaltalaisen New Yorkin pörssiin listatun Delaware Statutory Trust -muotoisen sijoitusyhtiön katsottiin rinnastuvan suomalaiseen julkisesti noteerattuun osakeyhtiöön, vaikka sen harjoittama sijoitustoiminta vastasi pitkälti suomalaisen sijoitusrahaston toimintaa. Vastaavasti eurooppalaisia listattuja SICAV-muotoisia sijoitusrahastoja on oikeus- ja verotuskäytännössä rinnastettu suomalaisiin julkisesti noteerattuihin osakeyhtiöihin.

² Valtiovarainministeriön julkaisu 14/2018.

Osakesäästötilin rinnastettavuus muiden valtioiden sijoitustileihin

Esitysluonnoksen sivulla 36 käsitellään osakesäästötilin rinnastettavuutta muiden valtioiden sijoitustileihin erityisesti EU-oikeuden näkökulmasta. Luonnoksessa on katsottu, että muiden kuin EU- tai ETA-valtioiden sijoitustilejä ei rinnastettaisi osakesäästötileihin. Keskuskauppakamari huomauttaa, että SEUT 63 artikla kieltää pääomaliikkeitä koskevat rajoitukset myös jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden välillä. **Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan esitysluonnosta tulisi tältä osin täsmentää, ja siihen tulisi lisätä ne edellytykset, joiden täyttyessä myös ETA-valtioiden ulkopuolisissa kolmansissa valtioissa perustetut sijoitustilit olisivat rinnastettavissa osakesäästötiliin.** Edellytyksenä tulisi EU-tuomioistuimen asiassa C-190/12 *Emerging Markets Series of DFA Investment Trust Company* antaman ratkaisun perusteella olla ainakin se, että Suomen ja kyseisen kolmannen valtion välillä olisi olemassa keskinäistä hallinnollista virka-apua koskeva sopimusperusteinen velvollisuus, jonka perusteella veroviranomaiset voisivat tarvittaessa tarkistaa ulkomaista sijoitustiliä koskevat tiedot.

Esitysluonnoksen sivulla 36 on katsottu, että ulkomaiseen sijoitustiliin voitaisiin soveltaa osakesäästötiliä koskevia verosäännöksiä vain, mikäli tili olisi *kaikilta osin* rinnastettavissa kotimaiseen osakesäästötiliin. Keskuskauppakamari huomauttaa, että ulkomaisen henkilöstörahaston rinnastettavuutta koskevassa ratkaisussa KHO 19.9.2018 T 4296 katsottiin kuitenkin, että *tilanteiden rinnastettavuuden arviointia pääomien vapaan liikkuvuuden kannalta ei voida rajoittaa tapauksiin, joissa toisessa jäsenvaltiossa asuvaan tulonsaajaan kohdistuva sääntely olisi täysin samanlaista kuin Suomen sääntely.* Ratkaisussa KHO ei antanut merkitystä niille edellytyksille, joita kotimaiselle henkilöstörahastolle ja erikoissijoitusrahastolle oli henkilöstörahastolaissa ja sijoitusrahastolaissa asetettu. Kuten esimerkiksi eri sijoitusmuotojen verokohtelua selvittäneen työryhmän raportissa³ on todettu, *EUT:n oikeuskäytännön valossa on ilmeistä, että ulkomaisten toimijoiden verokohtelun arvioinnissa otetaan huomioon vain kansallisessa verosäännöstössä säädetyt erotteluperusteet.*

Nyt ehdotetuissa TVL 53 b §:ssä, TVL 33 a §:ssä ja TVL 33 c §:ssä käytetään termiä osakesäästötili, jota ei ole näissä eikä muissakaan TVL:n säännöksissä määritelty. Näin ollen voidaan tulkita, ettei ehdotetun verokohtelun soveltamisalaa ole verolainsäädännössä rajattu vain ehdotetun osakesäästötiliä koskevan lain edellytykset täyttäviin ulkomaisiin sijoitustileihin. **Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan ulkomaiselle sijoitustilille maksettavien osinkojen verovapauden rajoittaminen esitysluonnoksen sivulla 36 tarkoitetulla tavalla edellyttäisi, että sijoitustilille asetetuista edellytyksistä säädettäisiin TVL:ssä. Ehdotetuissa verosäännöksissä olisi minimissään viitattava osakesäästötilistä annettavassa laissa asetettaviin ehtoihin.**

Palveluntarjoajan kirjanpitovelvollisuus

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä kohdassa 3.2.4 on katsottu, että kaikkien palveluntarjoajien olisi tarjottava osakesäästötiliin liittyvä kirjanpito ja noudatettava siihen liittyviä säännöksiä. Kirjanpitoa pidetään esitysluonnoksessa tärkeänä erityisesti siksi, että sijoittajan pitäisi pystyä osoittamaan verottajalle, mitä, milloin ja mihin hintaan

³ Valtiovarainministeriön julkaisu 14/2018.

tilille on ostettu ja myyty tai onko kyseessä osinkotuotto. Sen sijaan osakesäästötilin tuloverotusta koskevassa esitysluonnoksessa sivulla 26 on todettu, että *palveluntarjoajan ei tarvitse seurata osakkeiden hankintamenoja*, koska osakesäästötililtä tehtäviin nostoihin sisältyvän tuoton verotus on kytköksissä ainoastaan tilille tehtyjen sijoitusten jäljellä olevaan määrään ja tilin nostohetken markkina-arvoon. Myöskään palveluntarjoajan perimiä kuluja koskevilla tiedoilla ja tositteilla ei liene lisäarvoa Verohallinnolle, sillä tililtä perityt palkkiot tulevat automaattisesti huomioitua säästövarojen markkina-arvoa määritettäessä.

Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan perusteluista ei ilmene, mitä tarkoitusta varten palveluntarjoajan olisi tarjottava kirjanpito tilinhaltijalle. Tilinhaltijan oikeus saada tiedot säästövaroista ja niiden tuotosta, perityistä kuluista ja palkkioista sekä muista merkityksellisistä sopimusta koskevista seikoista toteutuu jo palveluntarjoajille ehdotetun vuotuisen tiedonantovelvollisuuden myötä. **Keskuskauppakamari katsoo, että palveluntarjoajan kirjanpitovelvollisuuden sisältöä ja laajuutta tulisi tarkistaa vastaamaan Verohallinnon tosiasiasa tarvitsemien tietojen määrää ja laatua.**

Veronkorotus samanaikaisesti voimassa olevista osakesäästötileistä

Ehdotetun VML 32 c §:n mukaan Verohallinto määräisi verovelvolliselle 10 euron suuruisen veronkorotuksen kaikilta niiltä päiviltä, joiden aikana verovelvollisella on ollut voimassa enemmän kuin yksi osakesäästötisopimus. Veronkorotuksen määrä olisi sopimuskohtainen, ja se määrättäisiin kaikkien samaan aikaan voimassa olevien osakesäästötisopimusten perusteella. Tämän vuoksi veronkorotus olisi aina vähintään 20 euroa päivässä.

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä kohdassa 3.3.1 on todettu, että henkilöllä ei voisi olla useita osakesäästötiliä nimissään samanaikaisesti *muutoin kuin palveluntarjoajan vaihtamistilanteessa*. Tätä palveluntarjoajan vaihtamistilannetta koskevaa poikkeusta ei kuitenkaan ole otettu huomioon ehdotetussa VML 32 c §:ssä. **Keskuskauppakamari katsoo, että ehdotettua VML 32 c §:ää tulisi täsmentää siten, ettei veronkorotusta määrätä silloin, kun kahden osakesäästötisopimuksen yhtäaikainen voimassaolo johtuu palveluntarjoajan vaihtamisesta. Myös perheoikeudelliset saannot on suljettava veronkorotussäännöksen ulkopuolelle.**

KESKUSKAUPPAKAMARI

Ann-Mari Kemell
Johtaja

Emmiina Kujanpää
Veroasiantuntija